

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Kalotai Sándor*
Cím: *Egy ebéd az új népkonyhában*

Forrás: *A Nap*

Bp.
(Hely)

1915 XI 28
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy 362.54

Hely

Idő "1915"

Személy

Helyszám

Egy ebéd az új népkonyhában

A Gróf Haller-utcában, túl a Nádasdy kaszányán, egy földszintes házban nyitotta meg a IX. kerületi Jótékony-sági Egyesület népkonyháját. Soha jobbkor! A sárga kis épület kívülről nem sok biztatót árul el. A végtelennek látszó üres telken, mely körül-öleli, úgy fest, mint valami rombadőlt utszéli csárda, amelynek faláról már rég lemosta a vakolatot az eső. Az utcáról három garádics vezet föl az étke-zőbe. Benyitok és már benn is va-gyok a jól fűtött, tágas teremben. Hosszu asztalok sorjában, két oldali padokkal. Az étkezőt a konyhától vé-kony deszkafal választja el. Ablaknyilás van rajta, azon át adagolják az ételt. Bekukkantok és látom, hogyan sűrög-forog a sok fehérnép a hatalmas lábasok körül, melyekben vigán rotyog az étel.

— Még korán van, majd csak tizen-kettőkor, — szól ki egy hang a kony-hából.

Magam vagyok, a figyelmeztetés te-hát csak nekem szólhat. Visszamegyek az utcára, hogy ott várjam be asztaltár-saimat.

Jönnek a vendégek

Messze távolból most halkan hal-latszik a toronyóra ütése, dél van. Ta-lán huszan lehetünk már együtt, akik

dideregve várjuk bebocsátásunkat.

— Hiszen nyitva van, gyerünk be! — mondják élelmes asszonyok, mire a nekibátorodunk mi is és beterejlük egymást a helyiségbe.

— Ide jöjjenek! — int magához ben-nünket a pénztárosné.

Libasorban járunk az ablaknyilás-nok. Utcaseprő. Tizenötön ülhetünk elé, hogy az ebédért járó néhány fil-az asztalnál, de *kanálnak sehol semmi* lért lefizzassuk. Most rám kerül a sor.*nyoma*. Kosztostársaim kivétel nélkül

— Kicsit vagy nagyot? — kérdi aszűrcsölik a csészéből a levest, a grizt meg a kenyérhéjával mártogatják ki a

— Kicsit! — mondom, mire átadom tálból. Ebédezés alatt csak elvétve a tizenhat fillért, melyért egy utalványthallatszik egy-egy szó. Közben új ven-dégek érkeznek, nők, férfiak vegyesen.

Most evz lépéssel odébb kell állanom, nagyrészüik napszámos. Keménykala-a konyhaablak elé, ahol egy tüzről pat-post ötöt számláltam meg. A vendé-*tant* menvecske elveszi a cédulám és meg a kenyérhéjával mártogatják ki a

előttem méri ki az egész kosztomat: biek oda állanak a kályha köré mele-gedni. Sapkás szomszédom már a má-sodik porciót eszi.

egy csésze krumplilevest kol-bász feltéttel

egy tál jahéjas grizt.

Kétkézre fogom ibrikemet és tálká-mat és gyorsan átengedem helyemet a utánam következőknek, mert sokan vannak, türelmetlenek is, ami nem csoda ennyi üres gyomor között. Kel-lemes ételszag tölti már be a levegőt. Még mindig kezemben tartom az ebé-demet, pedig az asztaloknál már ülnek és javában esznek. Alkalmos hely után-mezok. Leülök egy negyvenéves né-látszó, torzonborz, marcona férfi mellé. Szemben velem asszonyok. Köszöntő-*őket*, ők azonban rám sem hederítenel esznek. Magam is neki akarok fog-ni de nincs mivel. Mondom a szomsz-domnak:

— Hát eszedigot nem adnak?

— Adnak, de csak ezüstből, — feleli csufondároskodva szomszédom, mire a többiek jóízűt kacagnak.

Végül is belekóstolok a levesbe, majd grizbe, amely valóban izletes.

— Látja-e komám, elfogy az esztáig nélkül is, — folytatja báránybőrsüve-ges felebarátom, kiről most már bizton megállapíthatom, hogy városi hivatal-nok. Utcaseprő. Tizenötön ülhetünk

— Adnak, de csak ezüstből, — feleli csufondároskodva szomszédom, mire a többiek jóízűt kacagnak.

Végül is belekóstolok a levesbe, majd grizbe, amely valóban izletes.

— Látja-e komám, elfogy az esztáig nélkül is, — folytatja báránybőrsüve-ges felebarátom, kiről most már bizton megállapíthatom, hogy városi hivatal-nok. Utcaseprő. Tizenötön ülhetünk

— Adnak, de csak ezüstből, — feleli csufondároskodva szomszédom, mire a többiek jóízűt kacagnak.

Végül is belekóstolok a levesbe, majd grizbe, amely valóban izletes.

— Látja-e komám, elfogy az esztáig nélkül is, — folytatja báránybőrsüve-ges felebarátom, kiről most már bizton megállapíthatom, hogy városi hivatal-nok. Utcaseprő. Tizenötön ülhetünk

— Adnak, de csak ezüstből, — feleli csufondároskodva szomszédom, mire a többiek jóízűt kacagnak.

Végül is belekóstolok a levesbe, majd grizbe, amely valóban izletes.

— Látja-e komám, elfogy az esztáig nélkül is, — folytatja báránybőrsüve-ges felebarátom, kiről most már bizton megállapíthatom, hogy városi hivatal-nok. Utcaseprő. Tizenötön ülhetünk

— Adnak, de csak ezüstből, — feleli csufondároskodva szomszédom, mire a többiek jóízűt kacagnak.

Végül is belekóstolok a levesbe, majd grizbe, amely valóban izletes.

— Látja-e komám, elfogy az esztáig nélkül is, — folytatja báránybőrsüve-ges felebarátom, kiről most már bizton megállapíthatom, hogy városi hivatal-nok. Utcaseprő. Tizenötön ülhetünk

— Adnak, de csak ezüstből, — feleli csufondároskodva szomszédom, mire a többiek jóízűt kacagnak.

Végül is belekóstolok a levesbe, majd grizbe, amely valóban izletes.

sabb dolog volna házakhoz eljárni tisztogatni, mint hajmaltól késő estig pizkos pincében két koronáért krumplit válogatni.

— A naccságák most maguk sikálnak, — inti le az egyik a harciást. — Elég volt két hétig koplalni, amíg ezt a munkát is megkaphattam.

A csabai yankee

Idősebb ember lép most be a terembe. Beszól a konyhaablakon:

— Kapok-e még enni?
Megnyugtatták és már hozza is az edényeit, éppen mellém telepszik le.

— Good day, bon jour, vagy ahogy akarják, tótul, rácul, mert nekem mind-egy! — hadarja a hatvanévesnek látszó férfit.

Senki sem figyel rá, mindenki el van foglalva, csak én viszonzom a köszön-tését.

— Adj! Isten!
— Nem ad az semmit, Sire! Monney nélkül tőle is éhen fordulhat fel az ember.

Többet nem mondott. Evett, rettene-tesen evett, éhes lehetett nagyon. Jó-képű ember volt, a ruházata is elég rendesnek látszott. Iparosnak gondol-tam. Mikor lenyelte az utolsó falatot, meg nem álltam, hogy meg ne kérdez-zem:

— Messziről jön, bácsi?
— Messziről-e? Hm. Ahogy vesszük, Amerikából...

Tréfának tartom, nevetek hozzá.
— Mit nevet? — kérdi haragosan. — Tán nem hiszi?

— Jó, jó, nem kell azzal olyan nagy-ra lenni, jártam már magam is ott, még sem hencegek vele.

Ezt a kályha mellől mondotta oda egy munkás. Most már az a néhány ember, aki még ott van, mind felénk figyel.

— Maga? — kérdi megvetően az öreg. — Osztán hol?

— Ohjóban...

— Azt mindenki mondhatja. Az irás beszéli!

Ezzel dühösen a kabátja zsebébe nyúl, egy csomó piszkos iratot dob elém.

— Olvassák, ha megértik... Angolul van.

A közbeszóló eltűnik.

— Beszéljen valamit Amerikáruul, ha van ideje! — kérlelem.

— *Stop, restez, várjon!* Előbb még egy porciót eszek. *Ur voltam*, ha eszem, nem hagyom magam zavarlatni.

És ezzel belefog a második ebédjébe.

Ebben a pillanatban valamelyik közeli "vár bugni kezd.

— Jézus! Egy óra van! — kiáltják az asszonyok s azzal sietve hagyják oda a helyiséget.

Már csak ketten ülünk az asztalnál. A yankee és én. A csöndet most ő töri meg:

— Mi köze ennek a sok jött-mentnek az én dolgomhoz. — morfondíroz. — Most megint a zsebében kotorászik és valami irást tol elém:

— *Lisez, oitassa!*

Gyűrött lap, a betűk rég elfakultak rajta. Megtudom belőle, hogy új ismerősömet M. Jánosnak hívják, csabai születésű, okleveles gépész. Legutóbb gróf H. J.-nál volt szolgálatban.

— Most nem dolgozik?

— *Kinek mi gondja van arra, Kérdeztem én azt magától?*...

— Csak úgy gondoltam. Ha nekem

mesterségem volna!...

— Mire menne vele, odajutna, ahol én vagyok.

Itt aztán elgondolkozott egy keveset, majd közelebb húzódott mellém és most már bizalmasabban folytatta:

— *A szerelem, az vitt idáig, ez a kutya* — és itt a szívére mutatott. —

Negyven évig éltem Csabán. Volt házam, telkem, pénzem, feleségem és hat gyereke. Az asszony meghalt, a gyerekek elszöledtek. Egyedül maradtam, másik asszonyt vettem a házhoz. Gyakran kaptam levelet ismerőseimtől Amerikából, biztattak, jöjjenek, sokat lehet keresni. Az új asszony miatt sem volt maradásom, egy szép napon felcíhelőd-

tünk ketten és kihajóztunk. Nagyszé-
rűen ment a dolgom. Tíz esztendeig éltem ott nyugalomban. Éjjel is mel-
kába jártam és egy ízben rosszul érez-
tem magam, haza kellett mennem. A la-
kásomban találtam a feleségem szerető-
jét. Tíz éven át csalt meg, mialatt élte robotoltam. Elmentem a bíró-
hoz tanácsért, azt mondotta, tegyek, amit jónak gondolok. Én azután tet-
tem. Másnap a telepen félreszólítottam a feleségem szeretőjét, *torkon fogtam és addig szoritottam, míg hideg lett a teste*...

Az asszonyt nem bántot-
tam meg egy ujjal sem... Megszöktem, egy hajó éppen menni készült, felvet-
tek rá ingyen fűtőnek. Csak arra az egyre gondoltam, visszakerülni ókant-
ribe. Haza!... Hosszas viszontagságok után sikerült. Sehol nem volt nyug-
tom, maradásom, mint agyonhajszolt vad száguldok most egyik helyről a másikra, magam sem tudom már, hová, merre és meddig?

Ezzel faképnél hagyott. Az ajtóban azonban felém fordult és ezt mondta:

— *Majd... talán... holnap!*...

Hideg szél csap meg odakünn. Az öreg vad már messze járhat, mintha a föld nyelte volna el. Felkapok egy robogó villamosra és elrobogok. De még sokáig, azóta is egyre csak ez az eredeti öreg ember, ez a vihártépett yankee lebeg előttem.

Kalotai Sándor